

جمهوری اسلامی ایران

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

شمارهٔ استاندارد ایران

4104

چای فوری خشک - ویژگیها

چاپ اول

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران تنها سازمانی است در ایران که بر طبق قانون میتواند استاندارد رسمی فرآورده‌ها را تعیین و تدوین و اجرای آنها را با کسب موافقت شورایعالی استاندارد اجباری اعلام نماید. وظایف و هدفهای موسسه عبارتست از:

(تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی – انجام تحقیقات بمنظور تدوین استاندارد بالا بردن کیفیت کالاهای داخلی، کمک به بهبود روشهای تولید و افزایش کارائی صنایع در جهت خودکفائی کشور - ترویج استانداردهای ملی – نظارت بر اجرای استانداردهای اجباری – کنترل کیفی کالاهای صادراتی مشمول استانداردهای اجباری و جلوگیری از صدور کالاهای نامرغوب بمنظور فراهم نمودن امکانات رقابت با کالاهای مشابه خارجی و حفظ بازارهای بین المللی کنترل کیفی کالاهای وارداتی مشمول استاندارد اجباری بمنظور حمایت از مصرف کنندگان و تولیدکنندگان داخلی و جلوگیری از ورود کالاهای نامرغوب خارجی راهنمایی علمی و فنی تولیدکنندگان، توزیع کنندگان و مصرف کنندگان – مطالعه و تحقیق درباره روشهای تولید، نگهداری، بسته بندی و ترابری کالاهای مختلف – ترویج سیستم متریک و کالیبراسیون وسایل سنجش – آزمایش و تطبیق نمونه کالاها با استانداردهای مربوط، اعلام مشخصات و اظهارنظر مقایسه ای و صدور گواهینامه های لازم).

موسسه استاندارد از اعضاء سازمان بین المللی استاندارد میباشد و لذا در اجرای وظایف خود هم از آخرین پیشرفتهای علمی و فنی و صنعتی جهان استفاده مینماید و هم شرایط کلی و نیازمندیهای خاص کشور را مورد توجه قرار میدهد.

اجرای استانداردهای ملی ایران بِنفع تمام مردم و اقتصاد کشور است و باعث افزایش صادرات و فروش داخلی و تأمین ایمنی و بهداشت مصرف کنندگان و صرفه جویی در وقت و هزینه‌ها و در نتیجه موجب افزایش درآمد ملی و رفاه عمومی و کاهش قیمتها میشود.

کمیسیون استاندارد چای فوری خشک - ویژگیها

رئیس	دکتزای داروساز	مشاور موسسه استاندارد
فرهی -فرج الله		
اعضاء		
احسانی - حسین	دییلم	سازمان چای
بصیری -قاسم	لیسانس شیمی	موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
حسنپور - فریده	تکنولوژی چای	اداره کل خدمات پژوهشی چای
حاتمی -فاطمه	لیسانس شیمی	چای گلستان
رشیدی -سیروس	دکترا در اقتصاد کشاورزی	موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
قیطاسی -مندعلی	لیسانس زبان	شرکت پرشین چای
دبیر		
صدغی -ناصر	لیسانس صنایع غذایی	موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

فهرست مطالب

مقدمه

هدف و دامنه کاربرد

تعاریف و اصطلاحات

ویژگیها

نمونه‌برداری

روشهای آزمون

بسته‌بندی

نشانه‌گذاری

بسمه‌تعالی

پیشگفتار

استاندارد چای فوری خشک - نمونه‌برداری که بوسیله کمیسیون فنی مربوطه تهیه و تدوین شده و در یکصد و نود و چهارمین کمیته ملی استاندارد کشاورزی و غذایی مورخ 75/11/23 مورد تأیید قرار گرفته ، اینک بااستناد بند 1 ماده 3 قانون اصلاحی قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب بهمن ماه 1371 بعنوان استاندارد رسمی ایران منتشر می‌گردد .

برای حفظ همگانی و هماهنگی با پیشرفتهای ملی و جهانی در زمینه صنایع و علوم ، استانداردهای ایران در مواقع لزوم مورد تجدید نظر قرار خواهند گرفت و هر گونه پیشنهادی که برای اصلاح یا تکمیل این استانداردها برسد در هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه واقع خواهد شد .

بنابراین برای مراجعه به استانداردهای ایران باید همواره از آخرین چاپ و تجدید نظر آنها استفاده نمود .

در تهیه و تدوین این استاندارد سعی شده است که ضمن توجه به شرایط موجود و نیازهای جامعه حتی‌المقدور بین این استاندارد و استاندارد کشورهای صنعتی و پیشرفته هماهنگی ایجاد شود .

لذا با بررسی امکانات و مهارتهای موجود و اجرای آزمایشهای لازم ، این استاندارد با استفاده از منبع زیر تهیه گردیده است .

ISO 6079:1990 (E) Instant tea in solid from – specification

مقدمه

نوشابه‌های گوناگونی از ارقام چای گونه‌های Camellia Sinensis (Linnaeus) O. Kuntze به اشکال مختلف تهیه می‌شود و در دسترس عموم قرار می‌گیرد. در تهیه برخی از این نوشابه‌ها موارد زیر افزوده می‌شود:

1 - مواد دارای عطر و طعم که در چای وجود ندارد مانند لیمو ، نعنا یااسمن و غیره
2 - مقادیر زیادی از کربوهیدراتهایی که بطور طبیعی در چای وجود ندارد. ویژگیهای این فرآورده‌های گوناگون متفاوت است و برای تعیین آنها لازم است بطور جداگانه مورد بحث قرار گیرند.

چای فوری بیشتر بصورت جامد تهیه می‌شود ولی تولید آن در حال حاضر شامل اشکال دیگری مانند چای فوری مایع غلیظ یا فرآورده‌های یخ زده نیمه جامد¹ می‌باشد . اگر نیاز باشد ، ویژگی‌های این نوع چای فوری را باید جداگانه تهیه کرد .

گرچه موادی مانند کافئین و ترکیبات فنلی، ویژه چای هستند ولی آگاهی کافی برای تعیین نقش و روشهای تعیین مقدار آنها وجود ندارد تا در حال حاضر بتوان مقادیر آنها در این استاندارد تثبیت نمود . چای فوری دارای شمانی از مشخصات فیزیکی متغیر است که می‌تواند در جریان ساخت تحت پایش قرار گیرد . این تغییر پذیری در ساخت فرآورده‌های مختلف به تأمین نیاز و دانقه مصرف کننده کمک می‌کند .

چگالی توده² و سیالیت³ (روانی) بدلائل فنی مورد توجه خاص بسته‌بندی کننده است. زیرا او آخرین قسمت زنجیره بین تولید کننده و مصرف کننده را شامل می‌شود و می‌تواند روی مشخصات فیزیکی فرآورده تأثیر مهمی داشته باشد. بنابراین بهتر است که این مشخصات بر طبق توافق تهیه کننده و بسته‌بندی کننده تعیین شود .

چای فوری خشک . ویژگیها

1 - هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد تعیین ویژگیها ، بسته‌بندی ، نشانه‌گذاری نمونه‌برداری و روشهای آزمون چای فوری خشک می‌باشد و در موارد زیر کاربرد ندارد :

الف - چای فوری که از کربوهیدراتهای غیر موجود در چای بعنوان عامل پر کننده یا حجم دهنده به آن افزوده شده و معمولاً چای فوری پر شده⁴ (حجیم) نامیده می‌شود.

ب- فرآورده‌های چای فوری که به آن ماده معطری که از گیاه کاملیاسین سپس بدست نیامده افزوده شده است .

پ- چای فوری که کافئین آن گرفته شده است (چای فوری بدون کافئین) .

2 - تعاریف و اصطلاحات

در این استاندارد واژه‌ها و اصطلاحات با تعاریف زیر بکار برده می‌شود :

چای فوری خشک ماده جامد خشکی است که در آب قابل پراکندگی است و بوسیله استخراج با آب از فرآیند مورد قبولی از برگها جوانه‌ها و ساقه‌های لطیف ارقام گونه چای کاملیاسین سپس بدست می‌آید که منحصرأ برای تهیه نوشابه چای مناسب است. در صورت دارا بودن باقیمانده نامحلول از این باقیمانده از مواد مجاز کمک به فرآیند و افزودنی‌های مجاز خوراکی باید تشکیل شده باشد .

3 - ویژگیها

3- 1- ویژگیهای فیزیکی

3- 1- 1- رنگ و شفافیت نوشابه تهیه شده از چای فوری خشک و روشهای اندازمگیری آنها براساس توافق تهیه کننده و بسته‌بندی کننده خواهد بود.

3- 1- 2- ویژگیهای چگالی توده⁵ ریزش آزاد⁶ (نفشرده) و چگالی توده فشرده⁷ و سیالیت⁸ (روانی) براساس توافق تهیه کننده و بسته‌بندی کننده می‌باشد. روشهای آزمایش اندازمگیری چگالی توده نفشرده (ریزش آزاد) و فشرده در استاندارد ملی بشماره با عنوان چای فوری اندازمگیری چگالی توده فشرده و نفشرده آمده است .

3- 2- ویژگی‌های شیمیائی

چای فوری خشک باید دارای ویژگیهای شیمیایی مندرج در جدول 1 باشد . چای فوری خشک باید ویژگی‌ها و مقررات مربوط به افزودنی‌های خوراکی و مواد کمک به فرآیند و نیز باقیمانده‌های آنها اگر در فرآورده وجود دارد مطابقت داشته باشد .

جدول 1: ویژگیهای شیمیایی چای فوری خشک

شرح	مقدار	روش آزمون
رطوبت دردمجموعی (حداکثر)	۶	درهست تدوین
طا کستر دردمجموعی براساس ماده خشک (حداکثر)	۲۰	درهست تدوین

4 - نمونه‌برداری

نمونه‌برداری چای فوری باید طبق استاندارد ملی شماره 4103 انجام شود.

5 - روشهای آزمون

نمونه چای فوری خشک را باید مورد آزمون قرار داد و از مطابقت آن با ویژگی‌های این استاندارد مطمئن شد. روشهای آزمون مورد استفاده در جدول 1 آمده است.

6 - بسته‌بندی

بسته‌بندی این فرآورده باید غیر قابل نفوذ به هوا و رطوبت، و از نوع مجاز برای بسته‌بندی مواد خوراکی باشد.

7 - نشانه‌گذاری

نشانه‌گذاری بسته‌های چای فوری براساس مقررات مربوط به مواد خوراکی شامل مواد زیر است:

نام محصول

نام و نشانی تولید کننده

شماره سری ساخت

تاریخ تولید و انقضاء

وزن خالص

شرایط نگهداری

یادآوری : بسته‌های چای فوری می‌تواند دارای نشانه‌گذاری‌های اضافی طبق درخواست بسته‌بندی کننده و سایر دستگاههای مسئول بازاریابی چای فوری باشد .

^[1] هدف و دامنه کاربرد

^[2] تعاریف و اصطلاحات

^[3] ویژگیها

^[4] نمونه‌برداری

^[5] روشهای آزمون

^[6] بسته‌بندی

^[7] نشانه‌گذاری

^[8] نام محصول

^[9] نام و نشانی تولید کننده

^[10] شماره سری ساخت

^[11] تاریخ تولید و انقضاء

^[12] وزن خالص

^[13] شرایط نگهداری

^[14] یادآوری : بسته‌های چای فوری می‌تواند دارای نشانه‌گذاری‌های اضافی طبق درخواست بسته‌بندی کننده و سایر دستگاههای مسئول بازاریابی چای فوری باشد .

^[15] هدف و دامنه کاربرد

^[16] تعاریف و اصطلاحات

^[17] ویژگیها

^[18] نمونه‌برداری

^[19] روشهای آزمون

^[20] بسته‌بندی

^[21] نشانه‌گذاری

^[22] نام محصول

^[23] نام و نشانی تولید کننده

^[24] شماره سری ساخت

^[25] تاریخ تولید و انقضاء

^[26] وزن خالص

^[27] شرایط نگهداری

^[28] یادآوری : بسته‌های چای فوری می‌تواند دارای نشانه‌گذاری‌های اضافی طبق درخواست بسته‌بندی کننده و سایر دستگاههای مسئول بازاریابی چای فوری باشد .

ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

ISIRI NUMBER

4104

INSTANT TEA IN SOLID FORM – SPECIFICATION

First Edition